

Regeringskansliet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.hc@regeringskansliet.se

Stärkt pandemiberedskap

Er beteckning: S2025/00922

Länsstyrelsen i Västra Götaland (nedan Länsstyrelsen) yttrar sig över delbetänkandet SOU 2025:48 *Stärkt pandemiberedskap*

Sammanfattning

Länsstyrelsen är positiv till utredningens förslag om en ny lag, lagen om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder, samt en nationell strategi för hantering av pandemier. Länsstyrelsen vill dock framföra synpunkter inom områden där myndigheten berörs av utredningens förslag.

Länsstyrelsen är positiv till att myndigheten får tillsynsansvar för den nya lagen. Vi instämmer med utredningen att det mest ändamålsenliga är att endast en myndighet ska utöva tillsyn. Länsstyrelsen ser det som mycket viktigt att det av lagtexten tydligt framgår att föreläggande kan förenas med vite. Vidare anser Länsstyrelsen att det uttryckligen behöver framgå av lagtexten att vi har befogenhet att besluta om förbud.

Länsstyrelsen är vidare positiv till att en Länsstyrelse får ett samordningsansvar för tillsynen och att detta regleras i förväg.

Länsstyrelsen utvecklar sina synpunkter i det följande.

9.12 Bemyndiganden att meddela föreskrifter om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder

Länsstyrelsen tillstyrker att det i den föreslagna 5 kap 1–15 §§ lagen om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder införs bemyndiganden att meddela föreskrifter om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder för olika slags verksamheter.

De förslag till smittskyddsåtgärder rörande begränsning av antalet personer, minsta avstånd, begränsade öppettider och andra åtgärder som föreslås är rimliga utifrån Länsstyrelsens erfarenheter av tillsyn enligt Covid-19-lagen.

De olika slags verksamheter som räknas upp är de som Länsstyrelsen under tillsynen av Covid-19-lagen har erfarenhet att bedriva tillsyn över.

Förslaget behöver emellertid justeras så att några verksamheter som under Covid-19-tillsynen var vanliga tillsynsobjekt omfattas av den nya lagen. Dit hör studentflak eller partybussar, som under Covid-19-pandemin klassade som ett utrymme som belades med begränsningar.

Förslaget i 5 kap 7 §, att den som omfattas av en föreskrift enligt 5 kap 5 § eller 6 § på förhand ska anmäla sådana tillställningar och privata sammankomster till länsstyrelsen är rimligt om Länsstyrelsen ska ha tillsynsansvaret över lagstiftningen.

9.13 Utformning och tillämpning av föreskrifter om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder

Den utformning av föreskrifter som föreslås 6 kap lagen om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder är bra utformat. Förslaget är något mer flexibelt utformat jämfört med Covid-19-lagen, vilken förenklar tillsynen och möjligheten för tillsynsmyndigheten att göra rimliga bedömningar utifrån reella risker för smittspridning.

9.14 Beslut om begränsningar i enskilda fall

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att Länsstyrelsen ska få besluta om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder i enskilda fall och vid behov samråda med smittskyddsläkaren.

9.15.1 Länsstyrelsen bör ha tillsynsansvaret

Länsstyrelsen är positiv till att myndigheten får tillsynsansvaret för den nya lagen. Vi instämmer med utredningen att det mest ändamålsenliga är att endast en myndighet ska utöva tillsyn.

Utredningen beskriver vilka tillsynsåtgärder som Länsstyrelsen ska få vidta. I den föreslagna lagtexten anges att Länsstyrelsen *får besluta om de förelägganden som behövs för tillsynen och för att lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, samt de*

beslut som fattas i enskilda fall ska följas. Det framgår även av lagtexten att ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Länsstyrelsen ser det som mycket viktigt att det av lagtexten tydligt framgår att förelägganden kan förenas med vite.

Utredningen skriver på sidan 760 i betänkandet att "[e]tt föreläggande kan således som en yttersta åtgärd innebära ett förbud mot att bedriva viss verksamhet." Att Länsstyrelsen även skulle kunna besluta förbjuda att en viss verksamhet bedrivs framgår emellertid inte av den föreslagna lagtexten.

Länsstyrelsen anser att det uttryckligen behöver framgå av lagtexten att vi har befogenhet att besluta om förbud. Ett förslag är att formulera den nya lagtexten så som det uttrycks i 26 kap 9 § första och andra stycket miljöbalken, om tillsynsmyndighetens befogenheter:

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

9.15.2 Nationell tillsynsvägledning och tillsynssamordning

Länsstyrelsen är vidare positiv till att en länsstyrelse får ett samordningsansvar för tillsynen och att detta regleras i förväg. Det kan möjligen övervägas, i enhetlighet med utredningens resonemang att det istället är en civilområdesansvarig länsstyrelse som är samordningsansvarig.

9.18 Information till allmänheten om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder

Länsstyrelsen tillstyrker att Folkhälsomyndigheten ska hållas informerad om de beslut som fattas av tillsynsmyndigheten med stöd av lagen om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder.

10.9 Begränsa smittspridning och negativa konsekvenser av en pandemi för individ och samhälle

Länsstyrelsen vill att utredningen ger sin syn på att det tas fram flera parallella lägesbilder på regional nivå. Specifikt bör utredningen ta ställning till om det är önskvärt att exempelvis information från det regionala smittskyddet omhändertas och redovisas i den samlade lägesbild som länsstyrelserna tar fram.

Skälet till att Länsstyrelsen anser att detta bör förtydligas är att utredningen uttryckt följande i betänkandet. Under rubriken *Regionala och lokala lägesbilder är viktiga vid omfattande smittspridning* (sidan 959) framhåller utredningen att regionala lägesbilder kan tas fram bland annat inom samordningen mellan regionens smittskyddsläkare och regionernas katastrofmedicinska organisation som arbetar med beredskap inför allvarliga händelser och samhällsstörningar. Samtidigt konstaterar utredningen att även länsstyrelserna tar fram regionala lägesbilder, eftersom de ansvarar för att en samlad regional lägesbild sammanställs vid krissituationer.

Allmänna synpunkter

Vid pandemi eller annan omfattande smittspridning framhåller Länsstyrelsen, att det är av stor vikt att länsstyrelserna snarast informeras. Omfattar områdena flera län ska även de civilområdesansvariga länsstyrelserna snarast informeras. Länsstyrelserna, och civilområdesansvariga länsstyrelser, har genom sitt geografiska områdesansvar en tydlig roll i krishanteringssystemet och rutiner för krisledning med upparbetade kontaktvägar till aktörer i länen. Detta framgår av förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med beredskapshandläggare Veronika Steenari som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Andreas Arvidsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.